

SZLAK HISTORYCZNY „WYDARZENIA WOJENNE 1945 ROKU”

Pod koniec II wojny światowej najcięższe walki w regionie Odry i Warty pozostawiły po sobie widoczne po dziś dzień blizny. Zapraszamy na transgraniczny szlak historyczny śladami wydarzeń z wiosny 1945 roku.

31 stycznia 1945 r. pierwsze oddziały armii radzieckiej dotarły do Odry i tam się osadziły. Wzdłuż dzisiejszej rzeki granicznej doszło do ciężkich walk, które do końca kwietnia 1945 r. spowodowały niezliczone ofiary oraz poważne zniszczenia miast, wsi i infrastruktury.

Anklam

Miejsca na szlaku historycznym „Wydarzenia wojenne 1945” w sposób obrazowy przybliżają dramatyczne wydarzenia z końca II wojny światowej. Należą do nich dawne więzienia i obozy, takie jak więzienie Sonnenburg w Słońsku, obóz jeniecki Offlag IIC Woldenberg w Dobiegniewie, więzienie Wehrmachtu w Anklam czy obóz zewnętrzny getta Theresienstadt w Wulkow.

Miejsca takie jak Klessin, Kienitz, Kostrzyn nad Odrą, Santok czy Seelow reprezentują ponadto najcięższe zniszczenia i boje, które przyniosły ogromne straty w związku z ostatnią wielką ofensywą radziecką w kierunku Berlina. Nazistowskie Niemcy ostatecznie skapitulowały 8 maja 1945 r. w Berlinie-Karlshorst.

Szlak historyczny Odra-Warta 1945 przypomina wydarzenia z tamtych dni i umożliwia frapujące obserwacje z różnych perspektyw.

PARTNERZY PROJEKTU

Miasto Seelow (Lead Partner)
Küstriner Straße 61, 15306 Seelow
www.seelow.de

Gmina Dobiegniew
ul. Obrońców Pokoju 24, 66-520 Dobiegniew
www.dobiegniew.pl

„Erinnerung verbindet” - „Pamięć łączy” w regionie nad Odrą i Wartą to polsko-niemiecka sieć transgranicznej turystyki edukacyjnej i turystyki pamięci. Pod przewodnictwem miasta Seelow marka turystyczna o tej samej nazwie łączy około 180 miejsc pamięci po obu stronach granicy, tworząc wieloperspektywny krajobraz pamięci. Odkryj wyjątkową historię regionu Odry i Warty.

WWW.PAMIEC-LACZY.EU

LIBERATION ROUTE EUROPE

Europejski kulturowy szlak wyzwolenia 1944-45

Liberation Route Europe to certyfikowany szlak kulturowy Rady Europy i projekt LRE Foundation. Szlak ten łączy ludzi, miejsca i wydarzenia w celu upamiętnienia wyzwolenia Europy spod okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej oraz refleksji nad długotrwałymi konsekwencjami i historią wojny z wykorzystaniem wielonarodowej i wieloaspektowej perspektywy. Dzięki setkom miejsc i historii w dziesięciu krajach europejskich szlak łączy najważniejsze regiony znajdujące się na drodze posuwania się wojsk koalicji antyhitlerowskiej w latach 1943-1945.

www.liberationroute.com

www.lre-poland.org

STOPKA REDAKCYJNA

Editing and layout:
ECCOFORT e.V., Albertinenstr. 1, 13086 Berlin, www.eccofort.eu

Images: map ©ECCOFORT e.V.; Tło mapy ©Printmaps.net/OSM-Contributors; Tytuł: ©Adrianna Iwan; Wewnątrz: 1,4 ©Adrianna Iwan; 3 ©Piotr Maliński

Projekt „Wspólna pamięć, rozszerzenie niemiecko-polskiej ścieżki historycznej wydarzeń wojennych 1945 r.” został dofinansowany z Funduszu Małych Projektów (FMP) 2021-2027 Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA w ramach Programu Współpracy INTERREG VI A Brandenburgia-Polska 2021-2027.

Podróż przez
wyjątkową historię
polsko-niemieckiego
pogranicza nad Odrą i Wartą

Szlak historyczny
„Wydarzenia wojenne
1945 roku”

CMENTARZ WOJENNY 1. ARMII WOJSKA POLSKIEGO W STARYCH ŁYSOGÓRKACH

Stacja Liberation Route Europe

www.pamiec-laczy.eu

CMENTARZ WOJENNY 1. ARMII WOJSKA POLSKIEGO W STARYCH ŁYSOGÓRKACH

Cmentarz Wojenny 1. Armii Wojska Polskiego w Starych Łysogórkach to miejsce ciszy i refleksji nad Odrą, gdzie historia splata się z krajobrazem. Nekropolia upamiętnia dramatyczny wysiłek żołnierzy walczących u progu zakończenia II wojny światowej.

Muzeum w Starych Łysogórkach

Czołg ciężki IS-2 znajdujący się przed wejściem do Muzeum w Starych Łysogórkach

Cmentarz Wojenny 1. Armii Wojska Polskiego w Starych Łysogórkach, nazywany również Cmentarzem Wojennym w Siekierkach, jest jednym z najważniejszych miejsc pamięci narodowej nad Odrą. Nekropolia jest miejscem spoczynku żołnierzy, którzy forsowali Odrę i brali udział w operacji berlińskiej w 1945 roku.

Spoczywa tu około 1977 żołnierzy 1. Armii Wojska Polskiego, którzy oddali życie w jednej z najtrudniejszych operacji II wojny światowej na froncie wschodnim - podczas przeprawy przez Odrę i dalszych walk w kierunku Berlina.

Cmentarz zaprojektowano na planie kwadratu, podzielonego na regularne kwatery z charakterystycznymi Krzyżami Grunwaldu - symbolem męstwa i ofiary polskiego żołnierza. Centralnym punktem nekropolii jest monumentalny pomnik autorstwa rzeźbiarza Stanisława Lewińskiego, odsłonięty w 1961 roku. Przedstawia on postać kobiety z dzieckiem oraz unoszące się żagle i miecze, symbolizujące ofiarę, nadzieję i trud wojennej przeprawy przez rzekę.

Odra, przez którą żołnierze 1. Armii Wojska Polskiego przedzielali się pod ogniem nieprzyjaciela, stała się w 1945 roku nie tylko naturalną granicą, ale także symboliczną bramą prowadzącą ku ostatecznemu zwycięstwu. Jej forsowanie oznaczało przełamanie ostatniej wielkiej przeszkody na drodze do Berlina oraz kres wojennej gehenny na ziemiach polskich.

Co roku w kwietniu, w rocznicę forsowania Odry, na cmentarzu odbywają się uroczyste obchody upamiętniające poległych żołnierzy. W wydarzeniach tych uczestniczą kombatanci, przedstawiciele wojska, władz samorządowych, młodzież szkolna oraz mieszkańcy regionu, oddając hołd tym, którzy walczyli o wolność ojczyzny.

Wraz z pobliskim Muzeum Pamiątek Wojsk Inżynieryjnych 1. Armii Wojska Polskiego cmentarz tworzy serce Rejonu Pamięci Narodowej nad Odrą - obszaru łączącego miejsca pamięci, pomniki i ekspozycje muzealne od Czelina po Cedynię. To przestrzeń refleksji, historii i edukacji, a zarazem ważny punkt na historyczno-przyrodniczym szlaku turystycznym regionu.

Lapidarium upamiętniające wszystkie ofiary drugiej wojny światowej

Siekierkowski Cmentarz Żołnierzy 1. Armii Wojska Polskiego w Starych Łysogórkach

Adres: Stare Łysogórki 1, 74-505 Mieszkowice

Godziny otwarcia Muzeum w Starych Łysogórkach:
od wtorku do piątku 09:30 - 16:00
sobota – niedziela 10:00 - 17:00

+48 786 929 319 / 91 4145210   muzeum@mieszkowice.pl

Facebook

